

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de AAMBINDER

Kinderdoop of volwassendoop [p.4]

Gereformeerde Gemeente Middelburg-Zuid

In verband met de aanleg van enkele nieuwe woonwijken én het gebrek aan zitplaatsen in het kerkgebouw aan de Segeersstraat, wordt op 9 mei 1971 de eerste kerkdienst in Middelburg-Zuid gehouden. Als plaats van samenkomst fungeert het wijkgebouw 'Het Zuiderbaken' aan de Rentmeesterlaan. Op 5 juli 1974 wordt de nieuwe zeshoekige 'Zuiderkerk' (met 650 zitplaatsen) in gebruik

genomen. Na enkele jaren als afdeling van Middelburg-Centrum te hebben gefungeerd, vindt op 28 december 1977 de instituering tot zelfstandige gemeente plaats. In 2013 wordt het kerkgebouw gerenoveerd. Tevens wordt het aantal zitplaatsen daarbij uitgebreid tot 740. Momenteel is de gemeente vacant. Het aantal leden en doopleden bedraagt 1035.

08/12/2016
jaargang 95

nr **10**

Advent

Licht in de duisternis

De profeet Jesaja mag het licht aankondigen voor mensen die in de duisternis wandelen en wonen in het land van de schaduwen des doods. Hoe is dat mogelijk?

Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelve zal een licht schijnen. Gij hebt dit volk vermenigvuldigd, maar Gij hebt de blijdschap niet groot gemaakt; zij zullen nochtans blijde wezen voor Uw aangezicht, gelijk men zich verblijdt in den oogst, gelijk men verheugd is wanneer men den buit uitdeelt. Want het juk van hun last en den stok hunner schouders en den staf desgenen die hen dreef, hebt Gij verbroken, gelijk ten dage der Midianieten.

Jesaja 9:1-3

Als mensen in de duisternis wandelen, betekent dit dat ze met genoeg in de duisternis zijn. Wandelen is je ontspannen voortbewegen. Het gaat dus over een volk dat rustig voortleeft in de duisternis van zonde en ongerechtigheid. Het gaat over mensen die niet naar God vragen en niet naar God zoeken. Uit zichzelf zullen zij nooit tot het licht komen, want dan worden hun werken openbaar. Zij komen niet tot het licht, want ze hebben de duisternis van de zonde en ongerechtigheid liever dan het licht.

Ontdekkend licht

Geliefde lezer, hoort u ook bij die mensen? Kunnen uw werken het daglicht verdragen? Ja, méér nog: kunnen uw werken het ontdekkend licht van God verdragen? Het is de aangrijpende werkelijkheid dat een mens in zijn natuurstaat zo rustig voortwandelt. Dat tekent het verloren bestaan van de mens, die God niet kent. Zijn Woord zegt ons heel duidelijk: 'En dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos' (Joh. 3:19). Ja, van nature haten we het ontdekkende licht.

ds. M. Joosse,
Ede

Jesaja vervolgt in vers 1 dat deze mensen ook wonen in een land van de schaduwen des doods. De kanttekenaren zeggen daarbij: dat is in onwetendheid en grote ellende. Wonen doen we dáár waar we ons thuis *hebben* en ons thuis *voelen*. O, wat is dit de aangrijpende werkelijkheid van ons verloren bestaan! Vanuit onszelf wandelen we in de duisternis en wonen we dáár waar de schaduwen van de dood al voor ons uit vallen. Dáár voelen we ons thuis! Ten dode opgeschreven, en dan nog steeds in de duisternis van de zonde, in onwetendheid en grote ellende.

Het bijzondere van deze tekstwoorden is dat Jesaja mag profeteren dat er nu over zúlke mensen een licht zal schijnen. Ja, dit volk zal een groot licht zien. De kanttekenaren zeggen dat dit volk het licht zal zien als vrucht op de prediking van het Evangelie.

Wanneer zondaren door Gods Geest verlicht worden, gaan ze hun duisternis opmerken. Dan gaan ze hun onwetendheid en ellende inleven. Is dat al werkelijkheid geworden in uw leven? Heeft Gods Geest u de rust opgezegd door licht te werpen over uw zonde en ongerechtigheid? Moet u bekennen dat u in de duisternis wandelt en geen licht hebt? Moet u eerlijk belijden dat u woont in een land van de schaduwen des doods? Is dat uw ellende en ongeluk al geworden? Is die duisternis voor u al benauwend en beklemmend geworden? Kunt u daarin niet meer wandelen en wonen? Kunt u het daar niet meer uithouden? Bent u er ook al achter gekomen dat u zélf geen licht kunt maken?

Ligt het zó bij u? Dan krijgt u een adventsverlangen naar het Licht der wereld. Dat zijn zij die met de wachters uitzien naar de morgen waarop het licht zal worden. Zij verzuchten met de wachters: 'De morgen, ach wanneer?' Zij hunkeren naar het Licht der wereld, omdat zij ervan overtuigd zijn dat alleen Christus als hét Licht de duis-

In dit nummer

4 Kinderdoop of
volwassendoop [1]

7 Gedwongen
hulpverlening,
wat nu? [2]

20 De priester
Zacharias

- 2** Advent Licht in de duisternis
- 3** Noach [48]
- 5** Commentaar: Een biografie over Kuitert
- 6** Geschiedenis van een scheuring [5]
- 8** Een bevoorrecht tweetal [1]
- 9** Tranen in de pastorie
- 10** Op wie kun je rekenen?
- 11** "Geen blijvende stad"
- 12** Boekennieuws
- 13** Kerknieuws
- 13** Berichten
- 14** Kerkdiensten

Noach [48]

Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde, aangaande de dingen, die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behoudenis van zijn huisgezin; door welke ark hij de wereld heeft veroordeeld en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid, die naar het geloof is.

Hebreeën 11:7

ternis kan verdrijven. Zijn komst alléén kan hun heil volmaken. Hij alleen kan, zoals Jesaja profeteert in vers 3, het juk, de last en de staf van de vijand verbreken. Dat volk wordt totaal afhankelijk van Zijn komst.

Zon der gerechtigheid

Jesaja mag het van Godswegen beloven: zij zullen een groot licht zien. En wat de Heere belooft aan Zijn kinderen, zal Hij ook wáármaken. Op Gods tijd zal dan de Zon der gerechtigheid opgaan. Dan zullen ze dit grote Licht zien. Dan wordt de duisternis weggenomen.

Geliefde lezer, weet u wat dit betekent? Is het Licht der wereld zó al opgegaan in uw leven? Is de geboren Koning van Bethlehem zó al de enige mogelijkheid van zaligheid voor u geworden? Dan roept Jesaja uit: 'Een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven...' (vers 5).

Jesaja ziet wat er gaat gebeuren voor een volk dat eerst in duisternis wandelde en woonde in een land van de schaduwen des doods. Hun blijdschap zal groter zijn dan wanneer de oogst wordt binnengehaald of wanneer men de overwinning behaalt op zijn vijanden. Ja, groter dan de overwinning op welke aardse vijand dan ook is deze overwinning van het Licht der wereld op hun geestelijke vijanden!

Mag u in beginsel iets van deze overwinning van Christus ervaren? Het is Zijn overwinning op vijanden die u willen verderven! Zo is Christus als het Licht der wereld de overwinning op de duisternis. Er is in alle eeuwen een adventsvolk dat zo leert verlangen naar Hem, Die hun de overwinning kan geven. Daartoe is Hij gekomen in de wereld om te zoeken en zalig te maken dat verloren is.

'Het volk dat in duisternis wandelt, zal een groot licht zien; degenen die wonen in het land van de schaduw des doods, over dezelfde zal een licht schijnen.'

Dit staat geschreven tot onze waarschuwing. God binde het op onze harten; in het bijzonder opene Hij het oog van ons opgroeiend geslacht er voor. De wereld spot, meer dan ooit. Zij is 'wijzer' dan dat zij het oor lene aan Gods roepende stem. De consciëntie wordt verkracht in brooddronken zonde-bedrijf, en zelfs de oordelen, die God zond, vermochten ons niet te vernederen.

Maar behoede de Heere ons voor de strikken, die de hoge taal der wereld spant. Schaamt u de belijdenis van het Woord Gods niet! Onze kinderen moeten de wereld door. Dagelijks staan onze jongens op de HBS en het gymnasium, aan de schaaftank en op de steiger, op kantoor en in de werkplaats, bloot aan allerlei verzoeken. Ze horen de vreselijkste spottaal. Dagelijks verkeren onze meisjes te midden van hen, die zo vlijmscherpe kritiek oefenen op al wat kerk en waarheid is.

Wie gelooft nog aan enig oordeel? Wat kwaad ligt er in te doen wat ieder doet? Wie kan nog leven in de bekrompen ideeën die twintig jaar geleden golden? Wees wijs en geniet het goede. Zo klinkt de God-verachtende taal der wereldlingen. En indien tegen iets, o, laat mij u, jongeling en jongedochter, mogen waarschuwen tegen die verleidende taal. Kom er vrijmoedig voor uit dat ge anders geleerd zijt; dat Gods Woord de zaken anders tekent. Schaamt u de aanroeping van de Naam des Heeren nooit. Dwarrelt niet. Doet niet eens een keertje half mee, want het zal u verweten worden en al uw vrijmoedigheid wegnemen.

Bedenk dat allen in de ark behouden werden van het oordeel, die tot Noachs gezin behoorden, ook Cham, die de vloek zijner bespottig straks dragen zal. Nee, ik zeg niet dat het u genoeg is om voor God te verschijnen, wanneer ge de wereld met het hare verzaakt, doch berouwen zal het u nimmer. Hier zult ge verschoning vinden van menig oordeel, en ervaren dat aan wie zijn weg wél aanstelt, God Zijn heil zal doen zien.

Vliedt de begeerlijkheden der jonkheid. In ons en onze huisgezinnen hebbe toch het Woord Gods enige kracht tot weerhouding van de ongerechtigheden. Geen twijfel schiet over. God komt met Zijn oordelen, ook al gelooft het niemand. Wie hoorde naar de prediking van Noach? Wie geloofde aan een watervloed, zelfs toen de ark werd toebereid? Wie zag iets van alles wat in heilige ernst werd aangekondigd?

Jaar na jaar klonk de nodiging tot behoud, met de drang van het naderend oordeel, maar alles bleef zoals het was, 120 jaren lang. En toch... God ging door. Zijn Woord bezweek niet. Aan Zijn lankmoedigheid kwam een einde, de wereld verging! Ja, toen, toen het te laat was..., maar toen was de genadetijd voorbij.

(wordt vervolgd)

ds. G.H. Kersten
Uit: "Meer dan overwinnaars"

Kinderdoop of volwassendoop [1]

ds. G. Clements,
Gouda

De vragen die over dit onderwerp voorliggen, zijn bepaald niet theoretisch. Je vindt op internet allerlei avonden over dit onderwerp waar onze jeugd belang in stelt. Vanouds waren het alleen de baptisten die de kinderdoop afwezen. Maar met de opkomst van pinkster- en evangelische bewegingen en zelfs refo-baptisten is het gesprek over de kinderdoop weer opgelaaid.

Jongeren en ook ouderen vragen zich af: Is het wel juist dat ik als kind gedoopt ben? Het antwoord van baptisten klinkt heel eenvoudig: slechts de volwassendoop is Bijbels. 'Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden' (Mark. 16:16). Een geloofsbelijdenis kun je aan pasgeboren kinderen niet vragen. Daarom de dringende vraag: Waarom dopen wij onze jonge kinderen eigenlijk? In dit artikel beschrijven we de bezwaren van het baptisme tegen de kinderdoop. In de volgende artikelen zoeken we naar antwoorden.

Wortels van het baptisme

De vroegste bezwaren tegen de kinderdoop vinden we al bij de bekende apologet Tertullianus (160-230). Hij twijfelde vooral aan de christelijke overtuiging van de peten en meten, die voor de opvoeding moesten zorg dragen. Zijn bezwaren raakten dus niet de kinderdoop als zodanig. Rond het jaar 330 groeide een ander bezwaar tegen de kinderdoop. Men kende toen zoveel waarde aan het uiterlijke doopwater toe dat velen meenden dat de zonden erdoor werden uitgedelgd. Daarom stelde men graag de doop uit. Ook gedurende de Middeleeuwen was de kinderdoop algemeen gebruik. Bij de kerstening van heidense stammen, zoals de Saksen, was er sprake van massale gezinsdoop. Wel waren er soms radicale groepen die de volwassendoop voorstonden, zoals de Boheemse broeders, de Kataren en de Waldenzen, maar deze groepen behoorden toch tot de randverschijnselen.

De kooien aan de St. Lambertitoren in Münster waarin Jan van Leiden en zijn vrienden werden omgebracht.

Tijd van de Reformatie

De baptistische gedachte kreeg pas grote aanhang in de eeuw van de Reformatie. Zwingli kreeg er mee te maken in de stad Zürich. Zijn studievrienden Konrad Grebel en Felix Mantz braken met de Zwitserse reformator, omdat zij een radicale Reformatie wensten. Zij zagen in de kinderdoop een Rooms machtsmiddel om het kind al vroeg onder de kerkelijke duim te krijgen. Een christen moest zelf kunnen beslissen over het moment van zijn doop. Het Anabaptisme groeide in Zwitserland, Duitsland, en in de noordelijke Nederlanden. Onder de eerste wederdopers broeide een geest van revolutie. In 1534 werd de stad Münster bezet. Jan van Leiden, hun leider, ging zich echter te buiten aan veelwijverij en brasserie. In 1536 belegerde de bisschop van Münster de stad. Jan van Leiden en zijn vrienden werden op barbaarse wijze omgebracht. Nog steeds hangen de ijzeren kooien aan de toren van de St. Lambertijkerk, waar hun verminkte lichamen lange tijd te zien waren.

Na de crisis in Münster kwam de doperse beweging in rustiger vaarwater. Zij werden Mennonieten genoemd, naar hun leider Menno Simons. Zij zwoeren het zwaard af (pacifisme) en erkenden slechts één Koning, Jezus Christus. Ze verwierpen de kinderdoop en lieten zich dus overdopen. Ondanks hun vreedzame houding hebben veel van deze lieden hun leven met de folterdood moeten bekopen.

Tenslotte wijzen wij op een derde tak van baptisten, en wel in de Angelsaksische wereld. Deze beweging ontstond uit onvrede over de halfslachtige Reformatie van de Anglicaanse kerk. De reformatie van Hendrik VIII was meer een los-van-Rome-beweging dan een diepgaande zuivering van dwalingen. Daardoor ontstond er in de boezem van de kerk een reformatiebeweging van zuiveraars, 'puriteinen' geheten. Sommigen van hen voelden zich geroepen om in de staatskerk te blijven, anderen scheidden zich af. Onder deze afgescheidenen werden sommigen baptist vanwege de aversie tegen het doopsautomatisme in de Anglicaanse kerk.

Baptistische geloofsopvatting

Het is niet gemakkelijk om de baptistische geloofsopvattingen goed in het vizier te krijgen. Baptisten hebben nu eenmaal weinig op met kerkelijke dogma's en belijdenissen. Daardoor staan zij erg open voor opvattingen van buitenaf. Een belangrijk deel van de baptisten stond dichtbij Arminius (General Baptist). Later raakten zij onder invloed van de Verlichting, waardoor vele General Baptists vandaag min of meer vrijzinnig te noemen zijn. Weer anderen stonden dicht bij Calvijn (Particular Baptist). Hiertoe rekenen we de bekende predikers als Bunyan, Philpot en Spurgeon. Over één punt zijn de baptisten het wel roerend met elkaar eens: de volwassendoop.

In hoofdzaak hebben de baptisten twee bezwaren tegen de kinderdoop:

1. Volgens de baptisten is het verbond met Abraham aards, en is het verbond in het Nieuwe Testament met de gelovigen geestelijk. Het gaat dus over twee totaal verschillende verbonden. Daarom kan de doop onmogelijk in de plaats van de besnijdenis gekomen zijn.
2. In het Nieuwe Testament wordt pas gedoopt na een persoonlijke geloofsbelijdenis. Zo'n belijdenis kan men kleine kinderen niet afvragen, maar alleen volwassenen.

Een biografie over Kuitert

Vorige maand verscheen onder de titel "Sprekend over boven" een biografie over de bekende en beruchte prof. dr. H. Kuitert. Onmiskenbaar is hij een invloedrijk theoloog, wiens boeken in de kerkelijke wereld een ruime aftrek hebben gevonden.

C.S.L. Janse,
Apeldoorn

Halverwege de vorige eeuw begonnen als gereformeerd predikant op Schouwen-Duiveland, ont-popte hij zich steeds meer als de man die zijn best deed om alle zekerheden van het 'algemeen ongetwijfeld christelijk geloof' onderuit te halen.

Iedere keer liet hij daar weer het een en ander van vallen, totdat hij vijf jaar geleden in een van zijn laatste boeken, resoluut een streep haalde door elke vorm van godsgeloof. De God van het christelijk geloof - en dat geldt ook voor andere goden - is niet meer dan een voorstelling van mensen. Elk spreken over boven komt van beneden.

In zijn gang van kuyperiaans-gereformeerd naar volstrekt ongelovig, zijn velen in de Gereformeerde Kerken hem gevolgd. Anderen bleven nog wel enigszins godsdienstig, maar hebben toch met dr. Kuitert afscheid genomen van de klassieke geloofsvoorstellingen.

Het nut van ketterijen

Ter gelegenheid van de verschijning van zijn biografie werd aan de VU een symposium gehouden. Een van de sprekers, dr. M. Wisse (afkomstig uit de Gereformeerde Gemeenten) bestempelde Kuitert als

een grote ketter. Maar van kettters kan de theologie volgens hem veel leren, vaak meer dan van de orthodoxie.

Dat is een opvallende stellingname. In de Bijbel wordt daar anders over geoordeeld. 'Want er moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen die oprecht zijn, openbaar mogen worden onder u', zo schrijft Paulus aan de gemeente van Korinthe (1 Kor. 11:19). Juist de confrontatie met bepaalde ketterijen maakt duidelijk wie mensen zijn en waar ze staan.

Zo zijn onze belijdenisgeschriften tot stand gekomen als verweer tegenover allerlei dwalingen. Die maakten het nodig om de zuivere leer helder onder woorden te brengen. Ketterijen hebben dus inderdaad een zeker nut. Niet vanwege hun inhoud, maar door de duidelijkheid die zij bevorderen.

De opmars van arminiaanse dwalingen noodzaakte in de zeventiende eeuw de Dordtse Synode om de Bijbelse leer inzake verkiezing en verwerping, de uitgestrektheid van de verzoening, de onwederstandelijkheid van Gods genade en de volharding uitvoerig te verwoorden. Uitvoeriger dan voorheen gebeurd was. Zo hebben wij de Dordtse Leerregels, die ook

nu in allerlei actuele discussies nog hoogst relevant zijn, te danken aan de opkomst van de remonstranten in onze vaderlandse kerk.

Ketterij is 'erger en schadelijker dan scheuring', zo schreven de kanttekenaars bij de betreffende tekst uit de eerste Korinthebrief. Daar wordt tegenwoordig door velen anders over geoordeeld. Maar voor onze vaders was het handhaven van de rechte leer kennelijk van groot belang! Laten we dat ter harte nemen.

Scheppingsgeloof

Kunnen we dan helemaal niets leren van kettters? In een interview in het RD gaf dr. Kuitert toe dat hij inderdaad door de schepping een mythe te noemen, het hele gebouw van het christelijk geloof onderuit gehaald had. Dat was hem destijds verweeten en nu zag hij in dat dat verwijt terecht was.

Het zou goed zijn als anderen, binnen en buiten de brede gereformeerde gezindte, die nu druk bezig zijn de Bijbelse gegevens over schepping en zondeval aan te passen, deze conclusie van Kuitert ter harte nemen. Adam en Christus zijn in de Bijbel nauw met elkaar verbonden.

Overigens is het vaak wel zo dat kettters pas in een laat stadium toegeven dat ze de leer ingrijpend wilden veranderen. Aanvankelijk beklemtonen ze veelal dat hetgeen zij voorstaan slechts accentverschillen zijn, die goed passen binnen de veelkleurige traditie van de kerk en daarom getolereerd zouden moeten worden.

Postmodern

Wisse stelde ook dat zowel Kuitert als zijn tegenstanders gekenmerkt werden door een denken waarbij de waarheidsvraag centraal stond. In het huidige postmoderne klimaat is dat niet meer zo. Dat is inderdaad het geval.

Nu gaat het veel meer om de beleving, om het gevoel. Dat werkt door tot in de politiek. In allerlei verkiezingscampagnes gaat het tegenwoordig minder om de harde feiten dan om de gevoelens van sympathie of antipathie die bepaalde kandidaten en bepaalde standpunten oproepen.

Gevoelens zijn inderdaad van wezenlijke betekenis. Niettemin gaat het in de christelijke leer om de waarheid, om het ware geloof. Dat vinden we ook in de Bijbel.

'Zo de HEERE God is, volgt Hem na en zo het Baäl is, volgt hem na!', zo hield Eläa het volk voor (1 Kon. 18:21). Van de kant van de Baälpriesters was het antwoord denkbaar geweest dat ze allebei God waren, van de kant van Eläa was dat niet het geval.

Geschiedenis van een scheuring [5]

Het jongste boek van dr. M. Golverdingen beschrijft een gevoelige materie. Mede daarom heeft hij enkele terzake kundige personen uit de Gereformeerde Gemeenten in Nederland gevraagd om mee te lezen. Bij enkele feiten kwam men niet tot eenheid van interpretatie. Dan vermeldt ds. Golverdingen beide visies. Zo heeft hij objectiviteit en zorgvuldigheid zo veel mogelijk willen bevorderen.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

De schrijver werkte uitermate gedocumenteerd. Daarvan getuigen uitvoerige lijsten van gebruikte bronnen, zoals acta, (jaar)boeken en niet eerder gepubliceerde interviews. Ook is er een enorme hoeveelheid voetnoten met verwijspunten naar bronnen. Ds. Golverdingen heeft niet geschroomd ook in 'eigen vlees te snijden'. Hij geeft aan dat er van de kant van moderamen en synode fouten gemaakt zijn. Zoals ook uit deze publicatie blijkt dat er aan de andere kant fouten waren.

Kerkordelijk denken

In dit laatste artikel daarom nog enkele afsluitende en meer persoonlijke opmerkingen. Ds. Golverdingen is in meerdere opzichten kritisch over de kerkordelijke gang van zaken. Tegelijkertijd weet hij verschillende zaken weer zodanig toe te lichten dat er een zekere verklaarbaarheid ontstaat. Desondanks kan de vraag opkomen: wanneer uitermate kerkordelijk en zorgvuldig was gehandeld, was het dan anders gelopen?

Dit alles neemt niet weg dat kerkordelijk handelen altijd vereist is.

Bij alle kanttekeningen die bij het kerkordelijk handelen en de manier waarop dingen zijn gebeurd terecht gemaakt worden, blijft overigens wel een principieel punt staan. Een synode heeft beslissende bevoegdheden. Want een deputaatschap werkt immers volgens het mandaat van de synode totdat de synode weer vergadert. Dan ligt alles in handen van de synode. Overigens moeten we zaken wel in hun tijd bezien en kunnen we onze benaderingswijze niet opleggen aan de geschiedenis. Dat

John Owen

Alexander Comrie

blijkt al uit heel gewone dingen. Afgevaardigden en niet-afgevaardigden zaten niet gescheiden van elkaar. Eveneens was het niet uitzonderlijk dat niet-afgevaardigden meespraken. Met name vanaf 1956 is verbetering in de vergadertechniek doorgevoerd.

Verder was het niet gebruikelijk een commissie in te stellen die bij een bepaalde moeilijke situatie eerst rustig onderzoek deed. Ds. G.H. Kersten was daar niet voor geweest. 'Dat werkt vertragend', had hij geoordeeld. Het beginsel van hoor en wederhoor is niet gehanteerd. De vraag komt op of dat toen gebruikelijk was.

Bronnen belangrijk

Uit dit boek komt naar voren dat dr. C. Steenblok soms tot doorgevoerde gedachten kwam. Zoals omtrent het aanbod van genade. Hij zocht dan aansluiting bij enkele kruisgezinde predikanten en ook bij ds. Ledeboer. Ds. Golverdingen maakt duidelijk dat sommigen hier onvolledig geciteerd worden. Zij leerden ook wel het aanbod van genade. Persoonlijk lijkt mij opmerkenswaardig dat ds. Kersten op belangrijke momenten te rade ging bij gezaghebbende theologen als Owen (algemene genade), Boston en Erskine (verbondsleer)

en Comrie (heilsorde).

Ds. Golverdingen geeft als zijn mening dat bij Steenblok en de zijnen het gevaar aanwezig was van te weinig aandacht voor de verantwoordelijkheid van de mens. Hij had het raadzaam gevonden dat men te rade was gegaan bij de leeruitspraken (met name de zesde) van 1931.

Droefheid en verootmoediging

Er is geen afval der heiligen. Hoewel kinderen Gods ver van hun plek kunnen zijn. Zo kan ook het Lichaam van Christus niet verbroken worden, merkt ds. Golverdingen op. Al doen zich breuklijnen in de zichtbare kerk voor, Gods kinderen blijven behoren tot de ene ware Kerk. Dat is op zich waar. En een behartigenswaardige gedachte. Tegelijk is het wel heel ernstig wanneer kinderen en knechten Gods elkaar verbijten. Terecht merkt onze broeder op: wie zou niet wenen? Twistgesprekken stichten niet. Over elkaar oordelen evenmin. Eigen zorgen zijn groot genoeg. We hebben elkaar zo nodig. Zeker vandaag, rond de schriftuurlijk-bevindelijke waarheid naar Schrift en gereformeerde belijdenis. Als nazaten van dezelfde voorouders. Dat geldt de twee verbanden waarover het in dit boek gaat; en ook verder. Laat dat mogen blijken, zeker ook in de manier waarop we met elkaar omgaan. En met andere geestverwanten. Mochten we samen ontvangen en zoeken wat van Christus is. Het lezen van dit boek stemt indroevig, niet alleen vanwege gebeurtenissen en stellingnames. Maar ook vanwege de wijze waarop men met elkaar omging. Ons past diepe verootmoediging en hartelijk schuld belijden. Juist waar personen niet goed zijn behandeld en weergegeven. Over en weer. Bovenal passen verootmoediging en schuld belijden voor 's Heeren aangezicht. Wat is Zijn Naam ontheilgd en Zijn zaak beschadigd.

Onze synode van 2007 sprak leedwezen uit over ernstige kerkordelijke fouten. Die worden betreurd. Tegelijk werd vastgesteld dat in 1950 en 1953 getracht is de lijnen van 1907 en 1931 vast te houden en voort te zetten. Ook is gezegd uit te zien naar geestelijke herkenning vanuit dezelfde wortels. Dat geve de Heere genadig.

N.a.v. "Geschiedenis van een scheuring; de Gereformeerde Gemeenten 1950-1957; ds. M. Golverdingen, uitg. Den Hertog, Houten; 354 blz.,; € 34,90.

(slot)

Gedwongen hulpverlening, wat nu? [2]

Welke instanties komen er aan te pas bij een ondertoezichtstelling? Hoe verloopt zo'n proces? En wat voor invloed is daarbij nog haalbaar?

Op school wordt Henk betrappt op het gebruik van drugs. Men had al een vermoeden dat er wat grondig mis is met hem. Trouwens, zijn jongere zus lijkt ook niet lekker in haar vel te zitten. Pas reageerde ze heel heftig en schrikkerig toen de leerkracht haar dacht een schouderklopje te geven. Met gym valt het ook op dat ze regelmatig blauwe plekken heeft. De jongste kinderen die nog niet naar school gaan, blijven 's avonds wel erg laat op. Ouders lijken er geen erg in te hebben dat het knap gevaarlijk is als ze in het donker nog langs de drukke straat spelen. Pas kwam er eentje onder een auto, wat gelukkig nog goed afliep.

Het is voor te stellen dat er in deze situaties instanties zijn die zich zorgen maken. Er zijn enkele meldingen gedaan bij Veilig Thuis (de regionale instelling die voor het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en de Steunpunten Huiselijk Geweld in de plaats is gekomen). De school heeft eerst eens advies ingewonnen. Het is mogelijk om dit anoniem te doen. Op de website staat duidelijk aangegeven voor wie Veilig Thuis is. Wat geldt in uw/jouw situatie? Kies je voor 'Het gaat bij mij thuis niet goed', of kies je voor 'Ik maak me zorgen om iemand?' Een vermoeden is al genoeg om je zorgen te delen. Veel praktische informatie en tips om te handelen is te vinden op deze website. Natuurlijk niet om het probleem op te lossen, maar wel om verantwoordelijkheid te nemen. Om te handelen in het belang van het kind dat in de knel zit.

Raad voor de Kinderbescherming

Naar aanleiding van de meldingen wordt getracht om vrijwillige hulpverlening in te zetten. Gelukkig gaan ouders op gesprek bij De Vluchtheuvel. Hebben de problemen al te lang voortgeduurd? Lopen ouders alleen nog maar tegen onmacht aan en zijn ze in anderen al teveel teleurgesteld? In elk geval blijft het maar bij één gesprek en sluit het gezin zich steeds meer af van de buitenwereld. De zorgen zijn zo ernstig en complex dat de Raad voor de Kinderbescherming een onderzoek gaat instellen. Ouders, kinderen en betrokkenen worden gehoord. Dat kan een huisarts zijn, leerkrachten, een hulpverlener.

Doel is om de feiten die de ontwikkeling van het kind bedreigen, zo goed mogelijk in kaart te brengen. Wat is de gezinssituatie? Wat is er al gedaan om de opvoedingssituatie te verbeteren? Welke hulp is passend om de bedreigde ontwikkeling af te wenden en het beste voor het kind te zoeken? Natuurlijk kunnen deze raadsonderzoekers verschillen met onze eigen identiteit, of daar zelfs ver van af staan. Bedenk echter dat zij de taak hebben om op basis van de feiten een rapport op te stellen, zodat de kinderrechter de juiste beslissing kan nemen om wel of geen ondertoezichtstelling uit te spreken. Zelfs kan hij bij zeer ernstige of crisissituaties noodzaak zien om een maatregel tot uithuisplaatsing te nemen. Wanneer u als betrokken gemeentelid of ambtsdrager weet dat een dergelijk

onderzoek speelt, schroom dan niet om feitelijke en objectieve informatie te verstrekken, als u daarover beschikt. Het is voor te stellen dat de eigen ouders elk een gekleurd beeld van de werkelijkheid geven en het belang van het kind uit het oog verliezen. Zeker in geval van een (v)echtscheiding.

Vaak is het advies van de Raad voor de Kinderbescherming in het onderzoeksrapport bepalend en kan het verstreckende gevolgen hebben voor het kind of de gezinssituatie. Juist een open en respectvolle houding vanuit een kerkelijke gemeente kan een verkeerde beeldvorming over ons christen-zijn wegnemen bij een raadsonderzoeker.

Gezinsvoogdij

Bij de uitspraak van een ondertoezichtstelling wordt er door de kinderrechter een gezinsvoogd toegewezen. Als ouders mag u altijd uw voorkeur uitspreken voor een christelijke gezinsvoogd die aansluit bij uw achtergrond. Met de transitie van de jeugdzorg is de gezinsvoogdij-instelling Stichting Gereformeerde Jeugdbescherming (SGJb) ondergebracht bij het Leger des Heils en zijn dus deze gezinsvoogden nu werkzaam bij het Leger des Heils. De kinderrechter zal dan ook doorgaans kiezen voor een gezinsvoogd van het Leger des Heils. De werkgroep Jeugdhulp vanuit het Deputaatschap DMZ onderhoudt contacten met het Leger des Heils met als doel om de hulpverlening zo goed mogelijk af te stemmen op de identiteit van de reformatorische gezindte.

(wordt vervolgd)

Bereikbaarheid:

Veilig Thuis
www.vooreenveiligthuis.nl
tel. 0800-2000

De Vluchtheuvel
www.stichtingdevluchtheuvel.nl
info@stichtingdevluchtheuvel.nl
tel. 0113-213098

Werkgroep Jeugdhulp
wergroepjeugdhulp@cbgg.nl

Deputaatschap DMZ
www.deputaatschapdmz.nl
dmz@cbgg.nl
tel. 0348-489915

Een bevoorrecht tweetal ^[1]

De eerste voetstappen die Paulus na zijn zeereis op Europese grond zet, 'vinden' we in Neápolis, nu Kavala, een moderne Griekse stad. Alleen de baai verradt nog dat hier in het verre verleden schepen aanlegden. De apostel loopt dan met z'n gezellen Silas, Timótheüs en Lukas zestien kilometer landinwaarts naar Filippi. Over de bekende Via Egnatia.

A. Karens, Barneveld

De stad Filippi telde toen ongeveer tienduizend inwoners en werd genoemd naar koning Filippus van Macedónië. Zijn zoon was Alexander de Grote die een groot deel van de wereld heeft veroverd. Er is aan bouwwerken niet veel meer over in Filippi. Alleen wat fundamenten en muurrestanten. Wel is het mooi om te zien en te horen wat zich hier in Paulus' tijd afspeelde. We gaan er op bezoek.

Synagoge

In de plaatsen die Paulus bezoekt, preekt hij altijd eerst in de synagoge. Dat is hem in Filippi niet gelukt. Daar was geen synagoge. Toch gaat hij ook daar op de sabbat op zoek naar leden van de Joodse gemeenschap. Mogelijk zeggen zij hun gebeden op bij een wasplaats aan de Gangites, een smal riviertje. En inderdaad, daar treft Paulus Lydia aan, met nog enkele andere vrouwen (Hand. 16:13). 'Lydia en de stokbewaarder'. Ze worden

vaak in één adem genoemd. De rijke vrouw uit Thyatíra, die het Joodse geloof had aangenomen, en de naamloze heidense Griek, die gevangenen moest bewaken. Paulus schrijft in zijn brief aan de Filippenzen dat er vanaf de eerste dag verbondenheid aan het Evangelie is geweest. Wat zo klein, in mensen ogen zo gering, aan de waterkant begon, is door de Heere uitgewerkt tot een gemeente, waarin Hij Zijn kerk plant. Er zijn, zo lezen we in de brief, opzieners en diakenen.

In het reisverslag van een van de deelnemers aan deze reis lezen we over deze Noord-Griekse plaats: 'We naderen Filippi vanuit een vlakke strook land. Voor het Lydiakerkje is een Baptistery. Men mocht niet ongedoopt in de kathedraal komen. We zien iconen van de 'heilige' Lydia, altijd in het paars gekleed. Soms laten mensen de kinderschoentjes na de doop bij het icoon achter voor arme mensen. Op de vloer van het kerkje zien we een mozaïek van de hele reis die Paulus heeft

gemaakt. Twee kaarsen branden in een goudkleurige standaard. Alles in de kerk is bijna van marmer. Het plafond is heel bijzonder, vol schilderijen. In het midden staat heel centraal, een licht marmeren doopvont. Ook is er een baptisterium, omringd door acht zuilen. Er is geen preekstoel. Het glas-in-lood van de ramen werpt haar fantastische kleurschakering over het marmer.

Wanneer we buiten zijn, klinkt vanuit de kerk gezang door de deelnemers aan deze reis, Psalm 75: 'U alleen, U loven wij....! Wat een akoestiek!

Het dorpje heet "Lydia", evenals het hotel vooraan de straat. Witte kapokpluizen zweven om ons heen. Er staan wat oude zuilen en stenen in de waterpoel voor de kerk. We lopen over een stenen bruggetje en komen aan de snelstromende 'rivier'. Een watervalachtig geluid beheerst de stilte.

De groep neemt plaats op de natuurstenen trappen. Een historische plaats, want tweeduizend jaar geleden opende de Heere hier het hart van een vrouw. Handelingen 16 wordt vanaf vers 14 gelezen. 'En een zekere vrouw, met name Lydia..!

De rivier is met een natuurstenen wand versmald, om het dopen te vergemakkelijken. De stenen hebben de vorm van een kruis, een baptisterium. We zingen alle verzen van Psalm 87.

Brief aan de Filippenzen

De preken van Paulus in Filippi zijn niet ongezegend gebleven. We lezen er over in zijn brief aan de gemeente. Hij schrijft deze vanuit Rome. De apostel vraagt Epafrodítus, die zo ernstig ziek is geweest, of hij de brief in Filippi wil bezorgen. Mogelijk stamt deze medewerker van Paulus af van een familie die Afrodite, de godin van de liefde, aanhing.

Vooraf in het begin van hoofdstuk 2 mag de apostel hoog spreken van Zijn Meester. Hij stelt zijn eertijds tegenover het ontvangen leven der genade, 'de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus, mijn Heere'. Er is echter ook sterke tegenstand geweest. Net als in Efeze, staat de duivel het werk Gods tegen. Door waarzeggende geesten en duivelbezweringen.

De machten van de satanische wereld steken, onder verschillende benamingen, door alle tijden de kop op. Maar, zowel in Efeze als in Filippi zien we dat de Heere machtig is alle aanslagen en boze listen te weren en satan te verslaan. Zijn werk in het zaligen van zondaren zal doorgaan. Ook in 2016.

(wordt vervolgd)

Tranen in de pastorie

Enige tijd geleden heb ik u deelgenoot gemaakt van mijn 'heimwee naar de pastorie'. Soms komen er onverwachts herinneringen naar boven, waardoor dit heimwee gevoed wordt.

Een domineeskind

Zo stond er in het Reformatorisch Dagblad van 1 oktober jl. een artikel over beroepingswerk. En toen kwamen er zomaar enkele herinneringen op. Deze hadden geen directe relatie met de inhoud van het artikel, maar gingen wel over beroepen, maar dan vanuit het perspectief van het domineeskind. Immers, als kinderen uit een domineesgezin ervoeren we een ontvangen beroep op onze eigen manier.

Mijn eerste herinnering was over de periode toen mijn vader nog student aan de Theologische School was. In het derde en vierde leerjaar ging hij proponeren. Vanzelfsprekend kwam regelmatig de gedachte bij hem boven: waar zal ik nog eens terecht komen?

Mijn vader was op zeker moment bij een gemeente bepaald die hem als het ware door de Heere werd aangewezen. Maar deze gemeente had niet zijn voorkeur. Nee, zijn keus was op een andere, voor hem aantrekkelijkere gemeente gevallen. Toen hij op een zondag in die gemeente moest voorgaan en de gemeente overzag, welde de bede op: Heere, mag ik naar deze gemeente? Maar dat gebed werd door de Heere afgesneden. Er bleef maar één gemeente over: de gemeente die de Heere hem gewezen had.

In vertrouwen

In alle eenvoud vertelde vader dat op een avond aan mij. Ik mocht daar natuurlijk met niemand over praten. Dat deed ik ook niet. Hoe jong ik ook was, ik besepte heel goed dat vader bewaard werd om als een onwillige Jona zijn eigen weg te gaan. Dat maakte indruk.

Hoe jong ik ook was, ik besepte heel goed dat vader bewaard werd om als een onwillige Jona zijn eigen weg te gaan. Dat maakte indruk.

Vader nam ons als kinderen vaker in vertrouwen. Later toen ik wat ouder was, mocht ik vanwege het vrijwel onleesbare handschrift van vader, op een mechanische typemachine de antwoordbrieven op de beroepen typen. Daarin las ik hoe het bij vader in zijn hart was. Niet ieder beroep bracht storm in de pastorie. Daar was hij ook nuchter in. Naarmate ik ouder werd, ging ik die brieven steeds meer spellen. Want, laten we eerlijk zijn, we hadden als kinderen ook

ónze belangen. Na een aantal jaren waren we gesetteld in de gemeente, op school, we hadden vrienden, zaterdagbaantjes, later ons werk. Nee, voor ons hoefden we niet weg.

De keren dat vader een beroep moest aannemen, waren heftige momenten. Het artikel in de krant sprak dan ook terecht over 'tranen in de pastorie'. Na moeder waren wij de eersten aan wie vader vertelde dat de Heere elders in de wijngaard een plaats aangewezen had en hoe Hij hem daarin de weg gewezen had. Soms was dat een weg tegen vlees en bloed in. Dan vertelde hij eerlijk hoe hij allerlei tegenwerpingen gemaakt had, maar dat hij uiteindelijk de stem des Heeren niet durfde en soms ook niet meer wilde tegenspreken. Dat legde beslag. Op zo'n moment verschrompelden onze belangen.

Moeder zat daarbij. Ook zij moest de weg gaan die de Heere hem gewezen had. Ook zij was verbonden aan de gemeente die vader diende. Ook zij had haar zorgen, als de herdersstaf elders opgenomen moest worden. Die zorgen waren vaak moederzorgen. Naarmate de kinderen ouder werden, hun werk hadden, al of (nog) niet getrouwd waren, werd het gezin dat verhuisde, steeds kleiner. Daar had moeder het soms moeilijk mee. Niet alleen voor zichzelf, maar: hoe zou het straks gaan, als ze haar kinderen, eerder dan ze vermoed had, moest loslaten?

Moeder was geen prater als het over haar innerlijk ging. Die vrijmoedigheid had ze niet. Toch heb ik een keer in haar hart mogen kijken. Vader had een beroep aangenomen. Ze wist dat het van de Heere was, maar ze kon het niet eens worden met de weg die ze gaan moest. Ik was inmiddels getrouwd. Toen de tijd van afscheid naderde, kregen we een briefje van haar. Ik citeer een paar regels:

'Jullie weten hoe het geweest is, toen je vader het beroep moest aannemen. De grote bezwaren en de onmogelijkheid inzonderheid betreffende de jongens die we achter moeten laten. Totdat gistermorgen in de kerk pa preekte over Joh. 19:26 en 27. Hoe de Heere Jezus aan het kruis zorg droeg voor het tijdelijk leven van Maria. (...) Daarin vervult de Heere wat Hij beloofd heeft: 'Hij draagt zorg voor hen en voor haar goed' (Ps. 1:4, ber. P. Datheen). Toen werd het wel weer wat makkelijker.'

Ik was verwonderd; de Heere deed geen half werk. Ook moeder werd gewillig gemaakt. Tranen in de pastorie, inderdaad. Maar er is verschil in tranen van verdriet en tranen van verwondering.

Op wie kun je rekenen?

Samenleven met mensen met een beperking

'Femke is een jongedame met een beperking. Ze heeft nog een jongere broer en zus en woont bij haar ouders thuis. Hoewel Femke zoveel mogelijk met alles meedoet, moet er altijd rekening met haar worden gehouden. Door haar beperking heeft ze nu eenmaal meer zorg en aandacht nodig. Veel mensen in de kerk kennen haar. Maar beseffen ze dat Femke het niet altijd gemakkelijk heeft en dat de andere gezinsleden extra belast zijn? Degene die dat maar al te goed weet is Anne. Zij is contactpersoon namens de kerkelijke gemeente. Ze loopt af en toe even binnen, om mee te leven, te luisteren en er te zijn'.

Zo begint een folder met de titel: "Op wie kun je rekenen?", die Helpende Handen dit seizoen in alle Gereformeerde Gemeenten verspreidt. Wat kunnen we als kerkelijke gemeente voor haar betekenen?

Helpende Handen weet zich één met mensen met een beperking en de gezinnen daaromheen. Vanaf de oprichting heeft Helpende Handen gezocht naar een manier waarop de kerkelijke gemeente hen informele -maar tegelijk structurele- ondersteuning kan bieden. Het bestuur heeft toen alle kerkenraden gevraagd over te gaan tot aanstelling van 'kerkelijk contactpersonen voor mensen met een beperking'. Kortweg: 'contactpersonen'. In bijna alle gemeenten zijn zulke contactpersonen actief.

Relatie opbouwen

De contactpersonen worden aangesteld door de kerkenraad. Dat betekent niet dat ze de plaats van de ambtsdragers innemen. Pastoraat en diaconaat blijven voorbehouden aan de predikant, ouder-

lingen en diakenen, maar in het verlengde daarvan kan een contactpersoon waardevol zijn. Een contactpersoon (vaak is het een vrouw!) heeft affiniteit met mensen die levenslang zorg en hulp nodig hebben en bouwt een relatie met hen op.

Wat is de taak? Die is in één woord samen te vatten: Meeleven! Een bezoekje, van tijd tot tijd een telefoontje, laten merken dat de ander erbij hoort, dat er wordt meegeleefd en meegedacht.

Tussen de oprichting van Helpende Handen en nu zijn ruim veertig jaren verstreken. In die tijd is het werkerterrein sterk uitgebreid. Steeds meer doelgroepen vragen om informatie, dienstverlening of lotgenotencontact. Dit maakt duidelijk dat er in de kerkelijke gemeente veel meer behoefte is aan hulp en steun dan we denken. Alleen al het aantal mensen dat te maken heeft met autisme lijkt steeds groter te worden. In de kerkelijke gemeente vraagt dat 'zorg op maat'. Niet iedereen heeft hetzelfde nodig en niet iedereen stelt hetzelfde op prijs.

Drempel verlagen

In de folder, waarvan u de aanhef hierboven hebt gelezen, wordt meer verteld over de kerkelijke contactpersoon. We hopen dat de drempel om hem/haar in te schakelen verlaagd wordt.

Belangrijk is dat iemand met een beperking een betekenisvolle plaats binnen de kerkelijke gemeente heeft. Het kan helpen daarbij te kijken naar mogelijkheden: hoe kan iemand zich ontplooiën, ondanks belemmeringen?

Een goede plaats voor een rolstoel in de kerk -niet achter de rug van honderden anderen- zou vanzelfsprekend moeten zijn. Een aangepast toilet (dat niet vol staat met dozen, een huishoudtrap, een stofzuiger) is toch een eerste vereiste?

Hoe maken we deelname aan het verenigingsleven mogelijk voor iemand die vanwege niet-aangeboren hersenletsel anders functioneert dan daarvoor? Iemand met een visuele beperking kan uitstekend een leidinggevende functie hebben. Er zijn mensen met een stoornis in het autistisch spectrum die een bovengemiddelde intelligentie hebben. Ze kunnen van grote betekenis zijn in het gemeentelven. Ook wanneer er sprake is van een verstandelijke beperking loont het de moeite éérst op zoek te gaan naar mogelijkheden, voordat de focus wordt gericht op wat er niet kan.

Dit alles laat onverlet dat mensen met een beperking altijd in meerdere opzichten aangewezen zijn op hulp. Een beperking is méér dan een langdurige ziekte. Een beperking duurt levenslang en heeft invloed op elk terrein van het leven: gezin, school, werk, vrije tijd, en dus ook op iemands positie in de kerkelijke gemeente.

Misschien zit u in de kerk dichtbij iemand waarvan u weet, 'dat er wat aan de hand is'. Eigenlijk heeft u zich nooit gerealiseerd welke consequenties dat dagelijks heeft. Probeer mée te leven. Een klein gebaar van aandacht kan al zoveel betekenen. Wie weet bent u in de gelegenheid praktische hulp te bieden. Denk aan gastopvang, begeleiding bij vrijetijdsbesteding of vervoer. De kerkelijk contactpersoon in uw gemeente kan u de weg wijzen.

De vraag 'Op wie kun je rekenen?' zou voor leden van de Gereformeerde Gemeente - al of niet met een beperking - geen vraag mogen zijn.

Helpende Handen: tel. 0348-489970;
www.helpendehanden.nl.

”Geen blijvende stad”

Alles hier op aarde staat in het teken van de voorbijgang. In politiek opzicht is dat zo, maar op kerkelijk terrein ligt dat niet anders. Zo is het ook gegaan met de gemeente van Stad aan 't Haringvliet. Op 31 maart 2015 werd daar onder het zingen van Psalm 119:45 de kanselbijbel in Stad gesloten.

ds. A.J. Gunst,
Tholen

Een waardig herdenkingsboek is nu verschenen, met als titel "Geen blijvende stad". Het is een goede zaak als dergelijke boeken verschijnen, opdat ook het nageslacht kennis zou nemen van de daden des Heeren.

Wanneer ds. H.P. Scholte in de negentiende eeuw eens in 'Stad' komt preken, zijn er tussen de 200 en 300 aanwezigen. In april 1854 bestaat de Christelijk Afscheiden gemeente uit 53 leden en doopleden. Deze komen niet alleen uit Stad aan 't Haringvliet, maar ook uit Ooltgensplaat, Den Bommel, Achthuizen, Oude Tonge, Herkingen en Battenoord. De gemeente van Stad is hierdoor de bakermat van de afgescheiden kerken, die later zullen ontstaan. Korte tijd later geeft de kerkenraad aan dat zij aansluiting zoekt bij de gemeenten van ds. Ledeboer en ds. P. van Dijke. Soms komt Ledeboer preken. Na Ledeboers sterven ontstaat er verwijdering tussen ds. Van Dijke en oefenaar Bakker. Er is geen predikant beschikbaar om Bakker te bevestigen. Dat is voor hem geen probleem. De Heere Jezus werd immers

door Johannes gedoopt. Zo kan toch een mindere ook een meerdere bevestigen. Onder de ouderlingen die deelnemen aan de handoplegging is ook ouderling P. Maliepaard.

Geestelijk leven

Wat een ledenlijst niet te kennen geeft, is de vraag hoe het geestelijk is. Er zijn in die tijd meerdere leesbare brieven des Heeren. Tijdelijk heeft vrouw Ruit, een bekende onder Gods volk, onder hen gewoond. Aangrijpend was het levenseinde van haar eerste man, die in alles bewees, dat hij rijp voor de hemel was.

Op 9 september 1931 bezoekt ds. Van der Garde voor de laatste keer de algemene vergadering. Hij overlijdt op 8 december 1933. Met zijn overlijden verliezen de Bakkerianen hun laatste predikant. In die tijd sprak men erover dat er wel veertig bekeerde mensen waren in de gemeente. Vanaf 1932 gaat ds. Baaij uit Tholen geregeld voor in Bakkeriaanse gemeenten. Als ds. Baaij overgaat naar de Christelijke Gereformeerde Kerken, besluit Stad hem

hierin niet te volgen, maar een verzoek te richten aan de classis Rotterdam van de Gereformeerde Gemeenten om onderdak. Dat wordt hen geschonken. Het betekent dat men van 1945 tot 2015 behoort tot de Gereformeerde Gemeenten.

De gemeente is wat het ledental betreft klein gebleven. Veel leesdiensten moesten gehouden worden. Maar de Heere liet Zich niet onbetuigd. In sommige families werkte de Heere krachtig. Om een voorbeeld te noemen. Uit het gezin van Dirk Hogerwerf en Elizabeth Hogerwerf-Koningswoud werden een zoon en drie dochters uit de duisternis getrokken tot Gods wonderbaar licht.

Hoewel het de ene keer weleens wat gemakkelijker was om in de ambten te voorzien, dan in een andere keer, toch werd vervuld: 'Uit hen zal altijd iemand komen voort, om de nakomers te leren Uw woord'. Sommige broeders hebben heel lang mogen dienen. Ouderling Maliepaard stond bijna 56 jaar in het ambt.

Consulent van Stad

Twaalf jaar was ik consulent van Stad en hebben we lief en leed met hen gedeeld. De broeders kerkenraad waren goed voor hun consulent. Ze zeiden: 'Een consulent is ook een beetje van ons'.

De eerste jaren van mijn consulentschap was ik predikant in Terneuzen. Op zaterdagavond kwam ik naar Stad voor de bediening van het Heilig Avondmaal de volgende dag. De kerkenraad schreef dan een briefje met de volgende inhoud: 'Als je nu vroeg in de avond komt, dan kun je nog een paar oude zieke mensen bezoeken, want die zie je anders nooit'.

Aan het eind van de jaren tachtig was op zondagmiddag de kerk vol. Bij wekdiensten zat soms ook de galerij vol. In de loop der jaren heb ik de neergang gezien. Geestelijk werd het ook al jaren minder. Jakob was dun geworden. In de notulen staat geschreven: 'De voorzitter was enigszins bezwaard voor het kleine aantal avondmaalgangers. Naar onze berekeningen maar één. Moge de Heere nog eens komen te arbeiden tot waarachtige bekering des harten'.

De Heere staat niets in de weg. De avondmaalsdienst van 27 april 1986 zijn de ouderen nog niet vergeten.

N.a.v. "Geen blijvende stad", geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente te Stad aan 't Haringvliet; uitg. kerkenraad Middelharnis; verkrijgbaar bij boekhandel Van der Boom, Sommelsdijk; € 19,95.

Boekennieuws

De zwangere belofte

"De zwangere belofte", Ralph Erskine; uitg. Brevier, Kampen; ISBN 9789491583766; 281 blz.; € 24,95.

De bekende Ralph Erskine preekte zeven keer over Galaten 4:28: 'Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Izak was.' De zeven preken zijn door Erskine zelf samengevoegd tot één verhandeling die eerder in het Nederlands verscheen onder de titel: "De zwangere belofte en haar vrucht of de kinderen der belofte voortgebracht en beschreven".

Voor deze uitgave is de tekst opnieuw vertaald. Het is een goed verzorgde uitgave met het sprekende beeld van granaatappels op de omslag.

Met ernst en gunning onderwijst Ralph Erskine zijn hoorders over de beloften. Na een korte uitleg van de tekst gaat het over de inhoud en de kinderen van de belofte. Uitvoerig legt hij uit wat de overeenkomst is tussen de gelovigen en Izak. Daarna volgen concrete toepassingen, beproevingen, behandeling van allerlei geloofsvragen omtrent de toe-eigening van de belofte en tenslotte de afsluiting door middel

van verschillende opwekkingen. Het zijn onderwerpen die tot op de dag van vandaag van groot belang zijn. Aanbeveling is dan ook niet nodig. Velen hebben onderwijs voor het hart en voedsel voor de ziel in deze preken gevonden.

Bekend is het onderscheid dat Erskine maakt tussen het recht van toegang en het recht van bezit met betrekking tot Gods belofte. Steeds klinkt bij Erskine de waarschuwing tegen het zelfbedrog. Daarom noemt hij vele kenmerken van het werk van Gods Geest in het zondaarshart.

ds. W. Harinck, Moerkapelle

De rijkdom van de verkiezing. Meditaties over de Dordtse Leerregels

Leerstuk of stuk leer? Wat zeggen de Dordtse Leerregels jou

"Leerstuk of stuk leer? Wat zeggen de Dordtse Leerregels jou", D. Rosbergen; uitg. Om Sions wil, Alblisserdam; ISBN 978-94-91586-47-7; 134 blz.; € 9,95.

"De rijkdom van de verkiezing. Meditaties over de Dordtse Leerregels", ds. B. van der Heiden; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2707 6; 198 blz.; € 15,90.

Het is een vraag die op catechisatie en huisbezoeken nogal eens gesteld wordt: 'Waarom wordt er zoveel aandacht besteed aan de Heidelbergse Catechismus en zo weinig aan de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dordtse Leerregels?' Ursinus noemde de verklaring van de Catechismus: "Schatboek". En dat is het ook: een schatboek en een troostboek. Maar, al hebben de Dordtse Leerregels een andere insteek, namelijk om de leer van de verkiezing en de verwerping duidelijk te omlijnen, het is geen dogmatisch boekje dat dor en droog zonder troost zou zijn. Integendeel, als we de moeite nemen om de vijf artikelen met een biddend hart te lezen, dan zullen we ervaren dat het vol troost en onderwijs is.

Het is dan ook een goede zaak dat er twee boekjes verschenen zijn die aandacht hebben voor dit belijdenisgeschrift. Het ene is van de hand van ds. B. van der Heiden uit Alblisserdam, het andere is van de hand van ouderling D. Rosbergen, eveneens uit Alblisserdam. De titels laten al zien dat het gericht is op twee verschillende doelgroepen: de uitgave van ds. B. van der Heiden is een meditatiebundel, geschreven in goed hedendaags Nederlands, maar toch op een

klassieke wijze. Voor ouderen en jongeren goed leesbaar. De titel van het andere boekje maakt al duidelijk dat dit meer voor de jeugd bestemd is: "Leerstuk of stuk leer. Wat zeggen de Dordtse Leerregels jou?" Het is duidelijk en overzichtelijk voor jonge mensen geschreven, met vragen en voorbeelden uit het dagelijks leven. Moeilijke zaken zoals verkiezing en verwerping worden op een transparante, maar ernstige wijze behandeld. De Dordtse Leerregels blijken dan geen taai stuk leer, maar een levend en actueel geschrift.

Het boekje van ds. Van der Heiden is getiteld: "De rijkdom der verkiezing". Bij het doorlezen van de meditaties kom je onder de indruk wat een rijkdom er ligt in het leerstuk van de verkiezing. En dan wordt er toch in het bijzonder op gewezen dat door Gods verkiezende liefde niets in onszelf te roemen is, maar alleen in de Heere. Gevonden door Hem, die niet naar Hem zochten.

We mogen beide boekjes van harte aanbevelen om in onze gezinnen te gebruiken. Ze zijn ook heel geschikt voor gebruik op verenigingen. De Heere verbindt er Zijn zegen aan.

ds. J.S. van der Net, Houten

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Leiderdorp,
ds. J. van Laar te Rijssen-West;
te Meeuwen in combinatie met Sprang-Capelle,
ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum;
te Oostkapelle, ds. J. IJsselstein te Kampen;
te Rock Valley (VS),
ds. D. de Wit te Barneveld-Centrum;

te Rotterdam-Alexanderpolder,
ds. S.W. Janse te 's-Gravenpolder.
te Sioux Center (VS),
ds. W. Harinck te Moerkapelle;
te Westkapelle,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen aan den
IJssel;
te Wolphaartsdijk,
ds. D. de Wit te Barneveld-Centrum;

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2016

* Pag. 234, **gemeente HOEDEKENSKERKE.**

Koster is nu: M. Elenbaas,
Nieuweweg 18, 4435 AD Baarland,
tel. (0113) 639795,

e-mail: martelenbaas@kliksafe.nl

* Pag. 239, **gemeente HOOGVLIET.**

Het juiste telefoonnr. van de koster is:
(010) 4385498.

Berichten

KERSTMIDDAG TE LEERDAM

Kerstmiddag "Mefiboseth" op zaterdag 17 december, aanvang 14.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Leerdam. Programma: o.a. zingen, muziek en versjes opzeggen. Kerstvertelling door ds M. Karens.

ZANGAVONDEN

Alkmaar

De evangelisatiepost Bij de Bron te Alkmaar, het open huis voor de wijk in de Hoef, organiseert op woensdag 21 december een kerstzangavond, m.m.v. de koren Shalom en Sjir El Shaddai uit Lisse. Tevens is er samenzang. Aanvang: 20.00 uur. Locatie: Apostolische kerk, Picassolaan 20. Zie ook: www.bijdebronalkmaar.nl.

Beekbergen

Kerstzangavond op zaterdag 17 december, aanvang: 19.30 uur, in de dorpskerk in Beekbergen, m.m.v. mannenkoor Jubilate Deo uit Apeldoorn en enkele instrumentalisten. Leiding en meditatie: ds. R.A.M. Visser.

Berkenwoude

Kerstzangavond op vrijdag 16 december, aanvang 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Berkenwoude, m.m.v. kinderkoor De jonge lofstem, gemengd koor Met hart en stem en enkele instrumentalisten.

ten. Jeugdboekenschrijver Hans Mijnders hoopt een vertelling te houden.

Ermelo

Kerstzangavond op donderdag 15 december, aanvang: 19.15 uur, in de Eben-Haëzerkerk van de Gereformeerde Gemeente te Ermelo, m.m.v. gemengd samengesteld koor Jubilate Deo uit Nunspeet, gemengd koor Adoraïm en kinderkoor Jong Adoraïm uit Ermelo en organist S. van Wijngaarden. Algehele leiding: ouderling F.D. de Fluiter.

Gorinchem

Kerstzangavond op maandag 26 december, aanvang: 19.00 uur, in de Grote Kerk te Gorinchem, m.m.v. jongerenkoor Loïs, kinderkoor Harpe Davids van de Gereformeerde Gemeente te Hardinxveld-Giessendam en kinderkoor De kinderlofstem van de Gereformeerde Gemeente te Gorinchem en enkele instrumentalisten. Spreker: ds. M.T. Al-Chalabi. Collecte t.b.v. JBGG. Reserveren: www.peterwildeman.nl.

Gouda

Kerstzangavond op zaterdag 17 december, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Gouda, m.m.v. jeugdkooren Jong Sursum Corda en De Kleinnot, en gemengde koren Jubilate en Sursum Corda, en Ensemble Filomusica. Opening en sluiting

door ds. G. Clements. Collecte voor Deputaatschap Israël.

's-Gravenzande

Kerstavond (met samenzang) op vrijdag 16 december, aanvang: 19.30 uur, in de Westerkerk van de Gereformeerde Gemeente te 's-Gravenzande, m.m.v. mannenensemble Cantico, gemengd koor Soli Deo Gloria, kinderkoor, muziekgroep Tehillim en organist Adriaan de Jong. Meditatie door ds. G.J. van Aalst.

Hasselt

Kerstzangavond op dinsdag 13 december, aanvang: 20.00 uur, in de Grote of St. Stephanuskerk te Hasselt, m.m.v. mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden en enkele instrumentalisten. Leiding en meditatie: student W. Mouw.

Heinoord

Kerstzangavond op donderdag 22 december, aanvang: 19.30 uur, in de Hervormde Kerk te Heinoord, m.m.v. jongerenkoor Loïs, het Seba-meisjeskoor van de Gereformeerde Gemeente te Krimpen a/d IJssel en enkele instrumentalisten. Collecte t.b.v. JBGG. Reserveren: www.peterwildeman.nl

Merksem

Kerstzangavond op zaterdag 10 december,

aanvang: 19.45 uur, in de St. Jozefkerk te Merksem, hoek Bredabaan/Merksemheide-
laan, m.m.v. jongerenkoor Hananja uit Tholen,
gemengd koor de Lofzang uit Scherpenisse
en enkele instrumentalisten. Leiding en
meditatie: evangelist A. van Setten. Collecte
t.b.v. evangelisatiepost Merksem.

Stolwijk

Psalmzangavond op vrijdag 16 december,
aanvang: 19.45 uur, in de kerk van de Gere-
formeerde Gemeente te Stolwijk, m.m.v.
Vereniging bovenstem uit Ouderkerk aan
den IJssel en Arie van der Vlist (orgel). Ds.
G. Hoogerland verzorgt inleidingen op de
psalmen.

Terneuzen

Kerstzangavond op donderdag 15 december,
aanvang: 19.30 uur, in de Goede Herder Kerk
te Terneuzen, Koninginnelaan 4, m.m.v. Groot
Zeeuws jongerenkoor, Jong mannenkoor
Salomo en enkele instrumentalisten. Collec-
te t.b.v. JBGG.

Terwolde

Kerstzangavond op zaterdag 10 december,
aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gerefor-
meerde Gemeente van Terwolde-de Vecht,
m.m.v. gemengd koor God alleen de eer en
jeugd koor De jonge stem uit Terwolde en
gemengd koor Vox Humana uit Elspeet.

Tiel

Kerstzangavond op zaterdag 10 december,
aanvang: 19.30 uur, in de St. Maartenskerk te
Tiel, m.m.v. mannenkoor Rehoboth en enkele
instrumentalisten. Opening, meditatie en

sluiting: ds. P. Mulder. Collecte t.b.v. Hulp
Oost-Europa.

Veenendaal

Kerstzangavond op zaterdag 17 december,
aanvang: 19.30 uur, in de Adventkerk van de
Gereformeerde Gemeente te Veenendaal,
m.m.v. gemengd koor Met hart en stem, tie-
nerkoor Jedidjah, kinderkoor De Kleine Harp
en jeugdensemble Intermezzo uit Veenen-
daal en enkele instrumentalisten. Opening
door ds. B. Labee.

Zeist

Kerstzangavond op zaterdag 17 december,
aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gere-
formeerde Gemeente te Zeist, Joubertlaan
5 (hoek Bergweg), m.m.v. gemengd koor Pre-
ludium uit Woerden, gemengd koor Sursum
Corda en jeugd koor de Rehobothzangers uit
Zeist en enkele instrumentalisten. Opening
en meditatie: ds. J.J. van. Ekeveld, sluiting:
diaken E. Treur. Collecte voor Evangelisatie

Zwolle

Kerstzangavond op vrijdag 16 december,
aanvang: 19.30 uur, in de Boazkerk van de
Gereformeerde Gemeente te Zwolle, m.m.v.
jeugd koor Masora uit Genemuiden en ge-
mengd koor Bel Canto uit Zwolle. Leiding en
meditatie: ds. A. Schot.

ZANGMIDDAG TE ROTTERDAM

Eindejaarszangmiddag op dinsdag 27 de-
cember, aanvang: 14.00 uur, in de Doelen te
Rotterdam, m.m.v. kinderkoren, groot sa-
mengesteld gemengd koor en Rotterdams
mannenkoor. Leiding en meditatie: ds. J.W.

Verweij. Collecte t.b.v. Jeugdbond. U kunt
kaartjes reserveren via www.dedoelen.nl.

PROMOTIE

Mevrouw L. van der Graaf-van Bloois, lid van
onze gemeente, verkreeg op woensdag 16
november jl. de hoogste academische graad.
Zij verdedigde in het Academiegebouw aan
het Domplein in Utrecht haar proefschrift:
*Molecular characterization and differenti-
ation of Chamylobacter fetus subspecies*.
Het proefschrift gaat over een gevreesde
bacterie, die o.a. bij rundvee een miskraam
veroorzaakt. Na jarenlange studie heeft zij
aangetoond dat de wijze waarop nu wereld-
wijd op deze bacterie wordt getest, nog geen
uitsluitel geeft over de (on-)schadelijkheid.
De promovenda moest haar proefschrift
verdedigen tegenover verschillende weten-
schappers uit binnen- en buitenland. Uit de
vraagstelling bleek wel dat de wetenschap
zeer geïnteresseerd is in haar bevindingen.
Zij heeft aangetoond dat nader onderzoek
nodig is. De opponenten leken dat onderzoek
maar nauwelijks af te kunnen wachten. Voor
de meeste aanwezigen was het maar goed
dat er aan de verdediging een 'lekenpraatje'
voorafging. In haar dankwoord achter het
proefschrift verwijst zij naar het logo van
de universiteit: *'Sol iustitiae Illustra Nos' 'Ik
vond het een voorrecht om mijn promotieon-
derzoek te mogen doen bij een Universiteit
met dit logo en ben ervan overtuigd dat de
verlichting door deze 'Zon der Gerechtigheid'
ervoor gezorgd heeft dat dit proefschrift nu
voor u ligt'*.

E.G. Polinder, scriba Gereformeerde
Gemeente Nunspeet

Kerkdiensten

ZONDAG 11 DECEMBER 2016

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens;
Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst
19.00 uur ds. L. Blok; Alphen a/d Rijn 10.00 en
15.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Amersfoort 9.30
en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 9.30
(H.A.) en 17.00 uur ds. G. Heijkamp; Apeldoorn
10.00 en 16.30 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; Arn-
hem 15.00 uur ds. A. Schreuder; Barendrecht
10.00 uur ds. M.H. Schot en 19.00 uur ds. C. van
Ruitenburch; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00
uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00
uur stud. J.B. Huisman; Beekbergen 10.00 uur
ds. C.J. Meeuse en 19.00 uur ds. M. Joosse; Ben-

thuisen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten;
Berkenwoude 10.00 uur ds. J.S. van der Net en
19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur
ds. A.B. van der Heiden en 16.00 uur ds. R. Kat-
tenberg; Borsselle 9.30 (H.A.) en 14.00 en 18.00
uur ds. G. Bredeweg; Boskoop 9.30 en 16.30 uur
(H.D.) ds. J.J. Tanis; Capelle a/d IJssel-Middelwa-
tering 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d
IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 17.00
uur ds. M.J. van Gelder; De Valk-Wekerom 9.30
en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en
15.30 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Den Helder 15.30 uur
ds. G. Pater; Deventer 17.30 uur ds. C.J. Meeuse;
Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doe-

tinchem 15.00 uur ds. C.J. Meeuse; Dordrecht
17.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Ede 9.30 (H.D.)
en 16.00 uur ds. M. Joosse; Eindhoven 15.00 uur
ds. J. van Rijswijk; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds.
G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds.
P.G. Heijkamp; Enter 19.00 uur ds. R.A.M. Visser;
Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemui-
den 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. C. Hogchem;
Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda
9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard
10.00 en 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; 's-Gra-
venhage 10.00 uur ds. H. Paul en 16.30 uur ds. B.
van der Heiden; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00
uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30

uur stud. M. Blok; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hilversum 19.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 16.30 uur ds. C. Harinck; Hoofddorp 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 (H.A.) en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 14.30 uur ds. S.W. Janse; Kapelle-Biezeling 15.00 uur ds. D.W. Tuinier; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leiderdorp 16.30 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 15.30 uur ds. A.A. Brugge; Lisse 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meeuwen 15.00 uur ds. A.T. Huijser; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Melissant 15.00 uur ds. K. Boeder; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur (H.D.) ds. G.J. Baan; Middelharnis 9.30 uur ds. P. Blok en 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Mijdrecht 19.00 uur ds. B. Labee; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 9.30 uur ds. W. Silfhout en 19.00 uur ds. H. Brons; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwerter Aa 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Nieuwe-Tonge 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Nisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Oostkapelle 18.30 uur ds. G.J. Baan; Oostvoorne 10.00 en 16.00 uur stud. J. de Kok; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. J. van Laar; Opperdoes 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oud-Beijerland 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Poederrijen 14.30 uur ds. E. Bakker; Poortugaal 19.00 uur stud. E.J. Boudewijn; Puttershoek 15.00 uur ds. W.J. Karels; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 16.00 uur (H.D.) ds. M.H. Schot; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath 9.30 en 18.30 uur ds. C. van Krimpen; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. J. Mijnders en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. M.J. van Gelder en 18.30 uur ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 15.30 uur stud. H.J. Agteresch; Scherpenzeel 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen

10.00 uur ds. J. Driessen en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; Spijkenisse 18.30 uur stud. M. Blok; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. P. Mulder; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. G. van Manen; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Wageningen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Wierden 15.00 uur stud. W. Mouw; Woerden 10.00 en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 9.30 uur en 18.00 uur ds. J. Schipper; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.J.N. Moens; Zwijndrecht 9.30 uur ds. B. van der Heiden; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. W. Mouw.

DINSDAG 13 DECEMBER 2016

Drachten 19.30 uur ds. K. Boeder; Lisse 19.45 uur ds. G.J.N. Moens; Oud-Beijerland 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Urk 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

WOENSDAG 14 DECEMBER 2016

Aalborg 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Amersfoort 19.30 uur ds. W. Visscher; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Elspeet 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Hilversum 19.45 uur ds. M. Karens; Hoofddorp 19.45 uur ds. D. de Wit; Leerdam 19.30 uur ds. J. Schipper; Nieuwe-Tonge 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk

19.30 uur ds. J. van Laar; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Ouddorp 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Poederrijen 19.30 uur ds. J. van Belzen; Rheden 19.30 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Zuid 19.30 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur (GBS-dienst) ds. A. Verschuure; Scherpenisse 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Spijkenisse 19.45 uur ds. L. Terlouw; Stolwijk 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Veenendaal 19.30 uur ds. B. Labee; Waardenburg 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Zeist 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder.

DONDERDAG 15 DECEMBER 2016

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. J. van Belzen; Barendrecht 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Barneveld-Zuid 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Katwijk aan Zee 18.30 uur (huw.bev.) ds. G.J.N. Moens; Naaldwijk 19.45 uur ds. M. Mondria; Oostvoorne 19.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Soest 19.30 uur ds. S. Maljaars; Sprang-Capelle 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. A. Schot; Uddel 13.30 uur (huw.bev.) ds. G. van Manen; Westzaan 19.30 uur ds. F. Mulder.

VRIJDAG 16 DECEMBER 2016

De Valk-Wekerom 13.15 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; Genemuiden 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Gravenpolder 14.30 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; Nunspeet 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 DECEMBER 2016

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2 C) 9.30 en 16.00 (leesdienst); Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

Kerstvakantie Midden Frankrijk

vak.woningen 2-8 pers. B&B 55+korting
www.evenfransleven.nl

Onze collectie al gezien?

ALCHOEDEN.NL

TE HUUR vrijstaande woning in rustige buurt in Uddel.

Vanaf april 2017 D.V.
Inlichtingen: 0577-401065.

Te huur in Kootwijkerbroek:

vrijstaande woning met 3 slaapkamers
en een flinke bergruimte voor
max. 1 1/2 jaar. Tel. 06 53405696.

Voor alle in dit nummer genoemde
toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Refojobs

REFOJOBS.NL

BANEN BIJ REFORMATISCHE WERKGEVERS

Verkoopmedew. (m/v) • Zeevishandel Van Oosten • Delft

Enthousiaste vakmensen • Allure Bouw • Lunteren

• Events Coordinator
• HR Medewerker Intern. Staf
MAF Nederland • Teuge

Secretaresse • Cedrah • Capelle aan den IJssel

Vacature aanmelden? info@refojobs.nl / (06) 8143 0157

PARTNERS

Gezocht: zelfst. woonruimte voor jonge vrouw in **Barneveld of omgeving**.
Tel. 06-23459540.

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbedijkje
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

Instrumentale psalmen-cd

viool - cello
orgel

Bestellen?
www.bestelmuziek.nu
telefonisch kan ook: 0341-745 238

Te koop: recent opgeknapte **2/1 kap woning in Boskoop**, 5 slaapkamers, ruime achtertuin. Tel: 06-47554300.

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

sinds 1973
VAN MANEN
meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

Reformatische Thuiszorg

Om aan de zorgaanvragen in thuisituatie te voldoen, zijn we als zelfsturend team **op zoek naar enthousiaste collega's**, die als zzp-er willen werken. Functie-eisen: Verzorgende IG/Verpleegkundige Niveau 4, i.b.v. rijbewijs en auto.
Info: tel. 06-13171603.

LANDELIJKE ISRAËLDAG

Gedurende de inloop kunnen de tijdens de vorige Israëldag uitgereikte **sparbusjes** geleegd worden in de hal van de kerk. De opbrengst is bestemd voor een toekomstige eigen plaats van samenkomst in Nazareth.

Kindercrèche:

Opgeven kan tot uiterlijk D.V. 23 dec. bij kosten A.J. Petersen, via tel. 0184-415950 of ajpetersen@klikSAFE.nl

Kinderprogramma:

M.m.v. mevrouw Zöld uit Roemenië. Zie voor meer informatie en de mogelijkheid om je op te geven: www.dep-israel.nl

Parkeren:

Meer parkeermogelijkheden op een paar minuten loopafstand: bijvoorbeeld bij het scholencomplex aan de 'Bellefleur'

Echtbaar Zöld

D.V.
DONDERDAG
29 DECEMBER
2016

Gereformeerde Gemeente Hardinxveld-Giessendam

Brooshooftstraat 32

Aanvang 10.00 uur

vanaf kwart over 9 inloop met koffie

Ochtendprogramma: (10.00 - 12.00 uur)

- Ds. I. Zöld, over het werk onder het Joodse volk in Budapest
- Kinderprogramma voor kinderen groep 3 t/m 7!
- Hebreeuwse psalmen door Israëlprojectkoor voor vrouwen

Pauze

- Koffie, thee en soep gratis
- Diverse broodjes tegen betaling
- Te koop: boeken, (Israël)kaarten en -producten

Middagprogramma: (13.30 - 15.00 uur)

- Stand van zaken werk in Nazareth door M.L. Dekker
- Uitvoering kinderen n.a.v. het kinderprogramma
- Het verhaal van de oude Alex, een verhaal voor jong en oud, door mw. M.J.M. Dekker

HARTELIJK WELKOM!

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
UITGAANDE VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Tel.: 0348-48 99 29 E-mail: info@boardforisrael.nl www.dep-israel.nl

HARKES
Begravenissen

Dokter Hamburgerlaan 59
2771 JR Boskoop

www.harkesbegravenissen.nl

Wij verzorgen alleen begravenissen

0172 - 21 21 22

Heel veel Aanbiedingen!

www.derooboeken.nl

078-6124081

Hoogstraten

Fysiotherapie & Bewegen

Hoogstraten Fysiotherapie & Bewegen is een fysiotherapiepraktijk en tevens een (medisch) fitnesscentrum voor de (kerkelijke) medemens die zich niet thuis voelt in de 'gewone' fitness centra vanwege muziek

e.d. maar toch graag wat meer in beweging wil zijn.

Bewegen in eigen sfeer

D.V. zaterdag 10 december
open dag van 10.00 – 16.00

U bent van harte welkom!

Antonie Fokkerstraat 29a

3772 MP Barneveld

hfb@kliksafe.nl / 06 – 55 79 69 27

Zelfstandig wonen + zorg in Ridderkerk

Hebt u belangstelling voor een kleinschalige woonvorm voor mensen met een lichamelijke handicap? Dan komt de protestants-christelijke stichting De Poort te Ridderkerk graag met u in contact!

de woonvoorziening

In Ridderkerk is een woonvoorziening gerealiseerd die bestaat uit een achttal zelfstandige appartementen en een aantal gemeenschappelijke ruimten.

de doelgroep

De woonruimten worden aangeboden aan mensen met een lichamelijke beperking door handicap of ziekte, in combinatie met de zorg en ondersteuning die voor zelfstandige bewoning nodig zijn. Verpleegkundigen en vrijwilligers leveren de zorg die u nodig heeft.

onze visie

Stichting De Poort heeft een protestants-christelijke identiteit, met als uitgangspunt dat elk mens een unieke schepping van God is en van Hem eigen mogelijkheden en ook beperkingen heeft ontvangen. Vanuit deze christelijke visie wil ze mensen met een lichamelijke beperking de mogelijkheid bieden een volwaardig en zelfstandig leven te leiden.

de beschikbare woonruimte

Wegens vertrek van één van onze bewoners is één van de woonruimten beschikbaar. Hebt u belangstelling? Neem dan contact met ons op.

M.C. Breevaart-de Sterke, Kerkweg 83, 2985 AN Ridderkerk, tel 0180 465762
stichting.de.poort.ridderkerk@gmail.com. of ga naar www.depoort-ridderkerk.nl

Van BOEKHANDEL & UITGEVERIJ
Horssen bv

Dorpsstraat 100 - 3881 BE PUTTEN
Tel. 0341 36 22 77 - info@van-horssen.com
www.van-horssen.com

Het juiste adres voor:

Bijbels, Theologische boeken, Leesboeken voor jong en oud, Voordeelboeken, Tweedehands, CD's en bladmuziek.

Winst uit Verlies

Jongerenweekend 2017

Ben jij jong getroffen of betrokken

bij kanker? Heb jijzelf, iemand uit

jouw gezin kanker of gehad?

Heb jij een gezins- of familied

verloren door kanker? Ben jij

16 jaar of ouder (< 30 jaar)?

Dan is het Jongerenweekend

speciaal bedoeld voor jou!

Van vrij 27 op zat 28 januari 2017

Aan deelname zijn geen kosten verbonden

Geef je snel op! (T 0341-250434)

www.Winstuitverlies.nl/jongeren

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".

www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

VAARVAKANTIE IN 2017

Huur ons motorjacht "Lotus"

voor een prachtige vaarvakantie!

4+1 pers., boegschroef, flying bridge,

thuishaven Kamperland,

geen vaarbewijs nodig,

wel ervaring vereist. Info:

zeeuwsevaarvakanties@gmail.com

Help Chikoni aan eten en (Bijbel)onderwijs!

Chikoni uit Malawi is vijf. Hij woont met zijn broer en moeder in een schamel hutje. Ze hebben het zwaar te verduren vanwege hongersnood. Vader heeft het gezin verlaten. Chikoni moet nu meehelpen om voor het eten te zorgen. Maar hij wil graag naar school! Wilt u kinderen als Chikoni helpen? Geef voor voedsel, kleding, medische zorg en (Bijbel)onderwijs.

Kijk op stephanos.nl of maak uw bijdrage over op

IBAN NL74 RABO 0335 3074 50

t.n.v. Stéphanos,
Hendrik Ido Ambacht

Meer info over sponsoring bel:

038 - 385 79 66

€ 15
per maand

Presentatie? 06 - 301 671 72
of voorlichting@stephanos.nl

Stéphanos www.stephanos.nl

Psychologenpraktijk
Brouwer

- Onderzoek
- Advies
- Begeleiding
- Behandeling

Hulpverlening aan kinderen, jongeren en volwassenen

Bij o.a.: ADHD · angst · burn-out · depressie · faalangst · fobie · gedragsproblemen · identiteitsproblemen · lichamelijke spanningsklachten · negatief zelfbeeld · onzekerheid · opvoedingsproblemen · paniek · piekeren · PDD-NOS · relatieproblemen · slaapproblemen · somberheid · spanning · stress · syndroom van Asperger.

Voor verdere informatie en aanmelding:

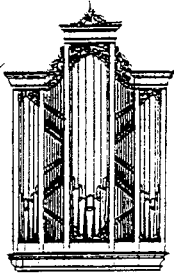
T 0180 - 42 69 55
E info@psychbrouwer.nl
I www.psychbrouwer.nl

Vestigingen in Ridderkerk, Barneveld en Meteren

Orgelmakerij
Boogaard

Gravenstraat 4
7461 TN RIJSSEN
Telefoon 0548-521637

www.orgelmakerijboogaard.nl

Nieuwbouw | Restauratie- Stem- en onderhoudswerk

Praktijk den Uijl

biedt hulp vanuit een Bijbelse visie
aan kinderen, jongeren
en volwassenen bij o.a.:

- Verlies- en rouwverwerking
- Seksueel misbruik en seksverslaving
- Opvoedingsvragen en opvoedingsondersteuning
- Laag zelfbeeld en faalangst
- Problemen binnen huwelijk, gezin en/of relatie
- Weinig zelfvertrouwen
- Arbeidsproblemen en burn-out
- Vragen rondom persoonlijkheid en gedrag
- Talent en hoogbegaafd
- Andere problemen waar u mee 'zit' en over wilt spreken

Veelal worden de gesprekken (gedeeltelijk) vergoed vanuit de aanvullende verzekering. Informeer hiervoor bij uw zorgverzekeraar.

Praktijk den Uijl

psychosociale hulpverlening & contextuele therapie

Gesprekslocaties in Capelle a/d IJssel, Barneveld en Yerseke

www.praktijkdenuijl.nl

Wormerhoek 14M
2905 TX Capelle a/d IJssel
010 - 7 411 411
06 43 85 85 08
info@praktijkdenuijl.nl

De Verrassing
Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Voor iedere gelegenheid

www.KleinKleding.nl
Bezoek onze winkels in
Sliedrecht - Zierikzee

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

EEN GIFT MET MEERWAARDE!

Helpt u mee om Gods Woord bij uw onkerkelijke naaste te krijgen? Maak uw gift over op IBAN: NL57 INGB 0000 6289 12 t.n.v. Evangelisatie Gereformeerde Gemeenten te Woerden, ga naar evgg.nl/helpen of wordt donateur en verleen hierdoor een structurele bijdrage aan ons werk.

Meld u vandaag nog aan op evgg.nl/steunen of vraag een aanmeldkaart aan via tel. 0348 489 961

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

SHG al meer dan 35 jaar een begrip

Kraamzorg
0187 - 48 91 73
B.g.g. 0342 - 49 21 55

Thuiszorg
085 - 049 47 84

Maandag t/m vrijdag
van 9.00 tot 11.00 uur
Vrijdag ook van 19.00 tot 21.00 uur

Zie voor informatie en aanmelden www.shgzorg.nl

OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**. Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083 www.es-vakanties.nl

Alleenstaande vrouw **zoekt woonruimte in Werkendam (of omgeving)**.
Tel. 0650824801
e-mail: marinadeboef@hotmail.com

G.J. van der Vliet
begrafenisverzorging

- Begrafenissen in het hele land
- Geen crematies
- Persoonlijke begeleiding met zorg, respect en stijl
- Kijk voor meer informatie op www.gjvandervliet.nl

Boekweitweg 22, 8075 CP, Elspeet
06 12934519 - 0577 492830

Project 2016-11

Steun een evangelist!
Voor €25 per week kunnen zij hun werk doen

Evangelisten trekken er dagelijks op uit. Zij hebben uw steun hard nodig.

Voorlichting over het werk van Bonisa? voorlichting@bonisa.nl

Uw gift online via onze website **www.bonisa.nl** of op rekening:
NL29 RABO 0336 5546 13

Bonisa
ZENDING

Doorgeven van het Woord!

Te koop: in Dordrecht (Hendrikstr. 31) Karakteristieke stadswoning in de 19-eeuwse schil rond het centrum.
Goed onderhouden, 3 slaapkamers en vlakbij school en kerk. Beschikbaar medio juli 2017. Vraagprijs € 159.500,-
06-12670473 / lianne88@kliksafe.nl

Een boek van een oudvader lezen aan de hand van vragen?

Kijk eens op **www.cursussenoudvaders.nl** voor ons aanbod. Gratis brochure?
Bel 0118-583025/0172-532796

Colofon

De Saambinder
Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 055-5063639
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblisserdam
T 078-6912899
F 078-6919536
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor: Canada en USA: vooralsnog ongewijzigd

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Van Zacharias wordt meestal gezegd dat hij een oude man was. Maar in Leviticus staat toch dat tot de leeftijd van 50 jaar het priesterambt werd bediend? Ook heb ik weleens gelezen, dat de mensen toen gemiddeld niet zo heel oud werden. Kunt u wat duidelijkheid geven?

Oud

Inderdaad was Zacharias een oude(re) priester. In Lukas 1 lezen we van Zacharias en Elisabet: 'En zij hadden geen kind, omdat Elisabet onvruchtbaar was en zij beiden ver op hun dagen gekomen waren' (vers 7). Als de engel hem bij het altaar verschijnt, klinkt zijn vraag vol ongeloof: 'Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijn vrouw is ver op haar dagen gekomen' (vers 18b). Gods Woord leert ons dus dat deze priester een oude(re) man was. Het valt u wel op dat we schrijven oude(re). Vanuit het Evangelie naar de beschrijving van Johannes (8 vers 57) weten we dat destijds '50 jaar oud zijn' een respectabele leeftijd was, temeer daar de gemiddelde leeftijd van sterven eronder lag.

Dienen

In de veronderstelling dat de vraagsteller niet informatie uit Leviticus maar Numeri bedoelde, willen we ingaan op de leeftijds-grenzen. We menen dat de leeftijdsgrens van 50 jaar voor alle Leviëten gold, maar met uitzondering van de hogepriester en de priesters! Grond voor deze gedachte lijken we te vinden we in Numeri 8 vers 23-26: 'En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende: Dit is het wat de Leviëten aangaat: van vijf en

twintig jaar oud en daarboven zullen zij inkomen om de strijd te strijden in de dienst van de tent der samenkomst. Maar van dat hij vijftig jaar oud is, zal hij van de strijd van dezen dienst afgaan, en hij zal niet meer dienen, doch zal hij met zijn broederen dienen in de tent der samenkomst om de wacht waar te nemen; maar de dienst zal hij niet bedienen. Alzo zult gij aan de Leviëten doen in hun wachten'. De kanttekening (21) legt uit: De Leviëten waren ten aanzien van hun ouderdom onderscheiden in vier hopen. 1. Die van hun kindsheid tot hun vijf en twintig jaren als leerlingen waren, onderwezen in de dingen die de wet en hun dienst aangingen. 2. Die vijf en twintig jaren oud waren, tot dertig toe, begonnen de handen aan het werk te slaan en tot de praktijk te komen van hetgeen dat zij geleerd hadden. 3. Die van dertig jaren tot vijftig jaren oud waren, bedienden de gehele en volle dienst van het Levitisch ambt. 4. Die, oud zijnde vijftig jaren en daarboven, vrij waren van het werk van de dienst, hebbende evenwel opzicht over degenen die dat metterdaad bedienden'. Wat zorgde de Heere voor de Leviëten -die zeker in de woestijn een veel zwaardere lichamelijke arbeid verrichtten dan de priesters- goed! Vanaf hun 50^e levensjaar bleef een toezichthoudende taak over. Nadrukkelijk lezen we in Numeri *afzonderlijke* bepalingen voor Aäron en zijn zonen. Als hogepriester diende hij tot zijn dood en daarna ging zijn ambt over op de oudste zoon. We veronderstellen dat de priesters daarom ook in de dienst bleven.

Rechtvaardig

Twee dingen raakten ons bij het overdenken van deze dingen. Allereerst dat tijdens zijn heilige verrichtingen in de tempel des Heeren, Zacharias vervuld was met ongeloof... Wat een onderscheid met de getrouwe Priester, Jezus Christus, waaraan heel de eredienst verwijst! Vervolgens het toch zo rijke getuigenis waarop we heilig jaloers mogen zijn: Zacharias was rechtvaardig voor God. Met al zijn tekort en gebrek was hij begrepen in de komende Priester. En we sluiten ons zo van harte aan bij de kanttekening (13) rond dat rechtvaardig zijn voor God: 'Dat is, niet alleen voor de mensen, gelijk de huichelaars somtijds doen, maar in alle oprechtheid voor God'. Mag dat ook voor u gelden?

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog wel ongeveer zeventig vragen op een reactie te wachten.